

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Jaarplan 2013

Inspectie Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Jaarplan 2013

Inspectie Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Voorwoord

Het Jaarplan 2013 is het tweede jaarplan van de Inspectie SZW. Het is de uitwerking van het Meerjarenplan 2013-2014 in een overzicht van activiteiten voor 2013. Bij het tot stand komen hiervan hebben de inspectiebrede risicoanalyse en een uitgebreide omgevingsanalyse een grote rol gespeeld.

Risico's die de Inspectie SZW in 2013 met voorrang gaat aanpakken hebben te maken met ernstige misstanden en met notoire overtreeders. We richten ons vooral op de slechtpresteerders en de branches waar die het meest voorkomen.

Er is een grote kans op misstanden in omgevingen waar hevige concurrentie is en waar veel financieel voordeel is te halen door de regels te overtreden. Veelal blijken werknemers daar zelf niet in staat om te zorgen dat hun werk gezond, veilig en eerlijk is. Vaak gaat het om ongeschoold, vuil werk met risico's voor de gezondheid. Door slim opsporen kunnen we de malafide bedrijven steeds nauwkeuriger selecteren. Bij grove overtredingen, herhaling, of onwil om zich aan regels te houden, zal de Inspectie SZW optreden.

Ook in 2013 houden we onverkort vast aan ons motto: 'de Inspectie SZW werkt samen aan eerlijk, gezond en veilig werk en bestaanszekerheid voor iedereen'. Waar deze doelen onder druk staan, daar komen wij in actie. Werknemers en werkgevers moeten ervan op aan kunnen dat de overheid bevordert dat de regels worden nageleefd. Daar ligt de meerwaarde van ons toezicht.

Met rond de 1.100 medewerkers staan we klaar om de activiteiten uit dit jaarplan in 2013 uit te voeren.

Mr. J.A. van den Bos
Inspecteur-generaal Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Inhoud

Voorwoord	3
1 De Inspectie SZW	7
2 Het Jaarplan 2013 als uitvloeisel van het Meerjarenplan 2013-2014	9
3 Activiteiten Inspectie SZW in 2013	11
3.1 Aanpak notoire overtreders en misstanden	13
3.2 Opsporing	13
3.3 Klachten, meldingen en verzoeken	14
3.3.1 <i>Onderzoek op grond van meldingen, signalen en klachten</i>	14
3.3.2 <i>Onderzoek op grond van verzoeken om ontheffing of vergunning</i>	15
3.3.3 <i>Onderzoek op verzoek van de bewindslieden</i>	15
3.3.4 <i>Opsporingsonderzoek op verzoek van derden</i>	15
3.3.5 <i>Analyseondersteuning aan gemeenten</i>	15
3.4 Toezicht functioneren arbeidsmarkt	16
3.4.1 <i>Sectoren</i>	17
3.4.2 <i>Overstijgende thema's</i>	20
3.5 Toezicht gezond en veilig werken	20
3.5.1 <i>Sectoren met een brede aanpak</i>	21
3.5.2 <i>Sectoren met een smalle aanpak</i>	23
3.5.3 <i>Overstijgende thema's</i>	25
3.5.4 <i>Toezicht op certificerende instellingen</i>	27
3.6 Toezicht re-integratie en inkomensbescherming	27
3.7 Signalering, risicoanalyse en effectmeting	30
3.8 Dit gaat de Inspectie SZW in 2013 niet meer doen	32
3.8.1 <i>Toezicht functioneren arbeidsmarkt</i>	32
3.8.2 <i>Gezond en veilig werken</i>	32
3.8.3 <i>Opsporing</i>	32
3.8.4 <i>Re-integratie en inkomensvoorzieningen</i>	32
4 Formatie, producten, uitgaven en ontvangsten	35
4.1 <i>Formatie en taakstelling</i>	35
4.2 <i>Producten en effecten in 2013</i>	36
4.3 <i>Uitgaven en ontvangsten</i>	37
Bijlage I: Nieuw productportfolio	38
Lijst met gebruikte afkortingen	43

1 De Inspectie SZW

Vanaf 1 januari 2012 is de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) als toezichthouder op het terrein van het ministerie van SZW een feit. Toezicht, opsporing en bestuursrechtelijke handhaving zijn onder één dak gebracht met de ambitie: één inspectie, meer effect. De Inspectie SZW werkt aan een gezonde en veilige werkplek voor werknemers, een eerlijke en goed werkende arbeidsmarkt en een goed werkend sociale zekerheidsstelsel. Zo draagt de Inspectie SZW bij aan vergroting van de arbeidsparticipatie van de Nederlandse beroepsbevolking en aan een sociaal en krachtig Nederland met werk en bestaanszekerheid voor iedereen.

De Inspectie SZW bestrijkt het hele SZW-terrein: arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen en sociale zekerheid. Per taakveld zet de Inspectie SZW verschillende instrumenten in, zoals voorlichting, een boete of proces-verbaal, publicatie van rapporten en oordelen voor politiek-bestuurlijke interventies.

De Inspectie SZW *houdt toezicht* op de naleving van wet- en regelgeving en handhaaft de wet waar nodig. Ze *spoort* ernstige fraude, arbeidsuitbuiting en georganiseerde criminaliteit op. Ze *onderzoekt* de werking van het stelsel van sociale zekerheid en *signaleert* ontwikkelingen en risico's op de beleidsterreinen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

De Inspectie is onderverdeeld in zeven directies:

- De *directie Arbeidsmarktfraude*
 - houdt toezicht op de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi);
 - signaleert mogelijke arbeidsuitbuiting die strafrechtelijk moet worden vervolgd.
- De *directie Arbeidsomstandigheden* houdt toezicht op
 - de naleving van de Arbowet, Arbeidstijdenwet en Kernenergiewet;
 - de veiligheid van producten voor professioneel gebruik (markttoezicht);
 - de door de minister van SZW aangewezen certificerings- en keuringsinstellingen.
- De *directie Major Hazard Control* houdt toezicht op de naleving van de aspecten van arbeidsveiligheid uit het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo 1999).
- De *directie Opsporing* is de bijzondere opsporingsdienst binnen de Inspectie SZW en wordt ingezet op het domein van SZW als bestuurlijke handhaving niet het gewenste effect heeft. Bijvoorbeeld arbeidsuitbuiting, arbeidsmarkt-fraude en georganiseerde uitkeringsfraude zijn strafbare feiten waar opsporing het geëigende middel kan zijn. Opsporing van strafbare feiten gebeurt onder verantwoordelijkheid van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie.
- De *directie Werk en Inkomen* houdt systeemgericht toezicht op het uitvoeringsstelsel van de sociale zekerheids-wetten. Daarnaast voert deze directie ook organisatiegericht onderzoek uit bij UWV, SVB en gemeenten.

Naast deze operationele directies zijn er twee algemene directies:

- De *directie Analyse, Programmering en Signalering* zorgt voor integrale risicoanalyse, programmering, project- en programmamanagement, signalering, effectmeting, beleidsondersteuning en communicatie.
- De *directie Informatiehuishouding en Inspectieondersteuning* adviseert en ondersteunt bij de sturing en beheersing van de organisatie. Binnen deze directie vallen ook de frontoffice die meldingen, klachten en verzoeken aanneemt en een afdeling die boetes en dwangsommen oplegt en int.

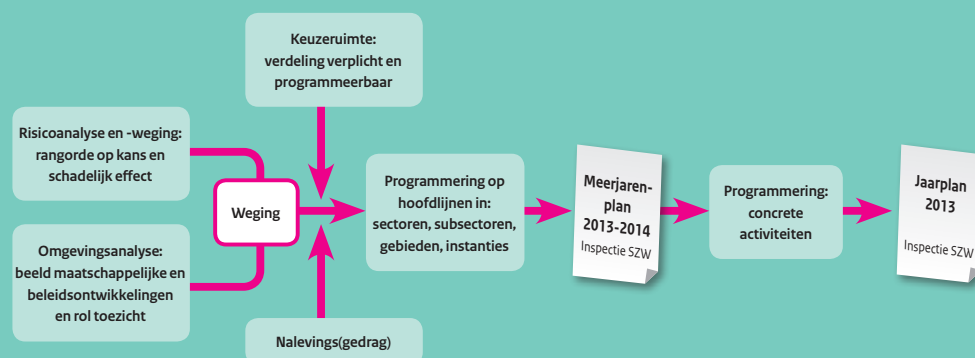
2 Het Jaarplan 2013 als uitvloeisel van het Meerjarenplan 2013-2014

Het Jaarplan 2013 vloeit voort uit het Meerjarenplan 2013-2014 en vormt daarmee een onlosmakelijk geheel. Aan de basis van het Meerjarenplan staat een omgevingsanalyse gebaseerd op:

- deskresearch naar maatschappelijke ontwikkelingen;
- een consultatieronde met zeventien prominente functionarissen uit wetenschap, politiek, bestuur en bedrijfsleven;
- een consultatie bij beleid- en programmadirecties van het ministerie van SZW, met name gericht op de ontwikkelingen in beleid en wet- en regelgeving.

Daarnaast heeft een inspectiebrede risicoanalyse plaatsgevonden voor de zeer diverse risico's binnen het domein van SZW. Uitgangspunt bij de weging van deze risico's was hoe schadelijk het mogelijke effect van het risico is op gezondheid, werking van de arbeidsmarkt en/of het stelsel van werk en inkomen. Op basis van deze bouwstenen is een meerjarige programmering voor de periode 2013-2014 bepaald.

Het Jaarplan 2013 toont kernachtig de concrete activiteiten van 2013 als 'jaarschijf' in de meerjarige programmering uit het Meerjarenplan 2013-2014. In dit Meerjarenplan staat alle relevante informatie uit de omgevingsanalyse, de risicoweging en de beleidsmatige ontwikkelingen die aan de basis staan van dit Jaarplan 2013.

De richtingen op inhoud en aanpak uit het Meerjarenplan 2013-2014 zijn:

- focussen op hoge en midden risico's: niet meer inzetten op risico's met beperkt schadelijk effect;
- focussen op misstanden en notoire overtreders: intensiever aanpakken van misstanden en bedrijven die zich herhaaldelijk niet aan de regels houden;
- daartoe samenwerken met andere inspectiediensten en gebruik maken van de omgeving (zoals andere bedrijven of vakbonden) om notoire overtreders tot naleving te bewegen;
- indicatoren hanteren voor misstanden en notoire overtreders: focussen op niet-zelfredzame werknemers, op arbeidsuitval en op sterke concurrentie en veel voordeel bij regelovertreding;
- ontwikkelingen onderzoeken die een negatieve invloed hebben op de doelstellingen van de Inspectie en daarover signaleren;
- naleving ondersteunen en terughoudend zijn in sectoren die kiezen voor zelfregulering en certificering: waar mogelijk blijft de Inspectie weg.

3 Activiteiten Inspectie SZW in 2013

Dit hoofdstuk beschrijft de concrete activiteiten die de Inspectie SZW in 2013 zal uitvoeren, voortvloeiend uit de programmering van het Meerjarenplan 2013-2014. Deze activiteiten zijn in dit jaarplan gerangschikt naar de in het vorige hoofdstuk aangegeven doelen en richtingen van het Meerjarenplan.

Box 1 | (sub)sectoren en thema's waar(op) de activiteiten zijn geprogrammeerd

- Aardolie, farmacie, chemie, kunststof en rubber
- Afval en recycling
- Arbozorg
- Asbestverwijdering
- Burger- & utiliteitsbouw, afbouw, onderhoud en installatie
- Grond-, weg- en waterbouw
- Detailhandel
- Gezondheidszorg
- Gevaarlijke stoffen
- Grote-risicobedrijven
- Horeca
- Hout, timmer en meubel en bouwmaterialen
- Kennismigrantenregeling
- Kernenergiewet (ioniserende straling)
- Land- en (glas)tuinbouw, champignons
- Marktoezicht op veilige producten
- Metaalverwerkende industrie
- Mobiliteit (garages, benzinestations)
- Onderwijs
- Overheidsdiensten (justitiële inrichtingen, brandweer en politie)
- Schoonmaak
- Sociale werkvoorziening
- Studentenregeling
- Transport en logistiek
- Uitzendbureaus
- Vlees- en zoetwarenindustrie

De activiteiten vinden plaats in één of meerdere van de taakvelden van de Inspectie SZW. De Inspectie voert een herijking uit om synergie te bereiken via een integrale, directieverbindende strategie en aanpak. Dit geldt in ieder geval voor de (sub)sectoren schoonmaak, uitzendbureaus, bouw, zorg en champignonenteelt. Dit werkt door in de programmering van 2013. Er wordt met de invoering van een nieuwe productportefolio toegewerkt naar een meer integrale sturing op deze directieverbindende aanpakken (zie hoofdstuk 4.2).

De Inspectie SZW zal zich bij het toezicht richten op de risico's uit de categorie hoog en midden waar de maatschappelijke schade gerelateerd aan de doelen van SZW het grootst is. De Inspectie richt zich in haar prioriteitstelling dus niet op de risico's die als laag zijn beoordeeld in de risicoanalyse (zie box 2).

Box 2 | Uitkomsten SZW-brede risicoanalyse naar prioriteiten

Hoog	Midden	Laag
Arbeidsuitbuiting	Ioniserende straling	Schadelijk geluid
Illegale tewerkstelling	Aangescherpte uitkeringsvoorwaarden	Re-integratiesubsidiefraude
Uitkeringsfraude	Gevaarlijke stoffen	Niet-ioniserende straling
Asbest	Misbruik studentenregeling	Beeldschermwerk
Valgevaar	Intensivering handhaving werk&inkomen onvoldoende	Ondeugdelijke inrichting arbeidsplaatsen
Werken onder overdruk	Onprofessioneel casemanagement	Misbruik ESF-subsidies
Besloten ruimten	Ongewenste omgangsvormen	Eenmalige aanlevering gegevens onvoldoende
ATEX (explosiegevaar)	Psychosociale arbeidsbelasting	Ongunstige of statische houding
Kankerverwekkende stoffen	Samenwerking gemeenten tussen sectoren loopt niet	Temperatuur, verlichting, luchtverversing
Reproductietoxische stoffen	Machineveiligheid	Trillingen
Digitalisering dienstverlening bemoeilijkt maatwerk	Bewegende voorwerpen	
Biologische agentia	Afname dienstverlening door Redesign UWV	
Onderbetaling	Regionaal arbeidsmarktbeleid onvoldoende	
Fraude zzp'ers of schijnzelfstandigen	Tillen, dragen, duwen, trekken	
Geen uitstroom werklozen met grote afstand tot de arbeidsmarkt	Repeterende bewegingen	
	Misbruik kennismigrantenregeling	

3.1 Aanpak notoire overtreders en misstanden

In het beleid van het ministerie van SZW heeft aanpak van misstanden en notoire overtreders prioriteit. De Inspectie SZW sluit hierbij aan.

De Inspectie SZW spreekt van een misstand als sprake is van ernstige schendingen van wet- en regelgeving waardoor onaanvaardbare risico's voor mensen of grove benadeling van de overheid kunnen ontstaan die het rechtsgevoel in de samenleving schenden.

De Inspectie SZW verstaat onder notoire overtreders bedrijven of instanties die twee of meer keer een arbeids- of sociale zekerheidswet overtreden waarbij tevens sprake is van een gemiddeld of hoog risico.

Wanneer de Inspectie SZW een misstand of notoire overtreder op het spoor komt, volgt hercontrole tot het probleem is opgelost: de overtreding is opgeheven, dan wel de activiteit stilgelegd. Zo pakt de Inspectie bedrijven en instellingen aan die keer op keer regels overtreden of misstanden veroorzaken. Waar nodig zet zij strafrechtelijke middelen in. Dat vergt veel capaciteitsinzet: minder werkgevers zullen worden gecontroleerd, maar de intensiteit van de controles neemt toe.

De Inspectie SZW analyseert waar sprake is van misstanden. Ook vanuit meldingen (via de website *Inspectiesz.w.nl* en bijvoorbeeld *Meld Misdaad Anoniem*), klachten, ongevalonderzoek en lopende inspecties kunnen signalen komen over misstanden of notoire overtreders. Waar mogelijk pakt de Inspectie SZW deze aan vanuit verschillende invalshoeken. Zij zoekt daarvoor samenwerking met andere inspectie- en opsporingsdiensten. Het net rond een bedrijf sluit zich om het gedrag van de overtreder positief te beïnvloeden.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- focussen op misstanden;
- notoire overtreders blijven controleren tot overtredingen zijn beëindigd.

3.2 Opsporing

Voor de aanpak van notoire overtreders en misstanden kan de Inspectie in de meeste gevallen met bestuursrecht uit de voeten. De Wet aanscherping handhaving en sanctivering SZW-wetgeving¹ versterkt per 1 januari 2013 de mogelijkheden. Uitgangspunt voor de Inspectie SZW is om zoveel mogelijk bestuursrechtelijke middelen te hanteren. Opsporing blijft nodig als notoire overtreders en misstanden zich niet effectief met bestuursrechtelijke middelen laten aanpakken. Strafvorderlijke bevoegdheden zijn noodzakelijk om constructies te ontrafelen, strafbare feiten zichtbaar te maken en te bewijzen, faciliteerders van regelovertrading in beeld te krijgen en de overtreder financieel aan te pakken. Afhankelijk van de concrete constructie of (georganiseerde) fraude waar de Inspectie SZW op stuit, bepaalt zij 'aan de voorkant' in overleg met het Functioneel Parket of inzet van strafrecht noodzakelijk is.

Met opsporing heeft de Inspectie SZW dus een aanvullend instrument om effectief op te treden. Alle opsporingsactiviteiten die de Inspectie onderneemt, zijn in beginsel gericht op misstanden. Het betreft zaken die strafrechtelijk relevant zijn en gelet op de aard, omvang en ernst van de gedraging niet in aanmerking komen voor een bestuurlijke afdoening. Vaak is daarbij sprake van complexe strafzaken die bijzondere eisen stellen aan opsporing en vervolging, zoals bijzondere opsporingsbevoegdheden, voorlopige hechtenis en behandeling door de meervoudige kamer van de Rechtbank.

¹ Deze wet verdubbelt of verdriedubbelt de boetes bij herhaling of twee keer herhaling van een overtreding binnen een periode van vijf jaar. Bij het herhalen van een ernstige overtreding binnen tien jaar volgt verdriedubbeling van de boetes. Ook kan een preventieve stillegging volgen bij dubbele herhaling van een overtreding binnen vijf jaar of eenmalige herhaling van een ernstige overtreding binnen tien jaar.

Prioriteiten binnen de opsporing

Binnen de opsporing richt de Inspectie zich op de bestrijding van arbeidsuitbuiting, georganiseerde vormen van uitkeringsfraude, illegale arbeid en georganiseerde fraude op het terrein van arbeidsomstandigheden. In 2013 wil de Inspectie de opsporing beter laten aansluiten op het toezicht. Dit vereist meer flexibiliteit om beter te kunnen inspelen op acute meldingen die vanwege hun gewicht niet kunnen worden genegeerd. In 2013 blijft de aanpak van arbeidsuitbuiting de eerste prioriteit. Een groter deel van de capaciteit richt zich op bestrijding van georganiseerde uitkeringsfraude. Deze ondermijning van het sociale zekerheidsstelsel krijgt hogere prioriteit vanwege het toegenomen werkaanbod, de misstanden die daarmee gepaard gaan en omdat de Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD'en) misbruik van overheidsgelden prioriteit geven. Binnen de opsporing focust de Inspectie SZW op bepaalde bedrijfstakken op basis van inspectiebrede keuzes. Dat stuurt de opbouw van een informatiepositie in het kader van opsporing via de Criminele Inlichtingeneenheid en de selectie van fraudemeldingen. Meldingen zijn afkomstig van zowel burgers, uitvoerende instanties, toezichthouders als andere opsporingsdiensten. De directie Opsporing verricht als bijzondere opsporingsdienst ook opsporingstaken op verzoek van derden.

'Afpakken' als instrument

Geldelijk gewin is vaak een motief van notoire overtredders. Om te voorkomen dat misdaad loont is afpakken van crimineel vermogen een effectief instrument. Afpakken gaat verder dan ontnemen. Het beperkt zich niet tot strafrechtelijk afnemen van het crimineel vermogen maar strekt zich ook uit tot bestuurlijke mogelijkheden.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- opsporing als instrument in sterkere mate verbinden aan de toezichtactiviteiten van de Inspectie (waaronder participeren in Aanpak Malafide Uitzendbureaus);
- meer inzetten op opsporing van georganiseerde uitkeringsfraude;
- inzetten op het financieel 'raken' van notoire overtredders en verantwoordelijken voor misstanden: afpakken van crimineel vermogen in elk opsporingsonderzoek.

3.3 Klachten, meldingen en verzoeken

3.3.1 Onderzoek op grond van meldingen, signalen en klachten

De Inspectie ontvangt klachten en signalen over arbeidsomstandigheden, meldingen van ongevallen en signalen van vermoedelijke illegale arbeid, fraude of andere vormen van regelovertreding. Er zijn diverse meldpunten waar elke burger, werkgever of instantie meldingen kan doen van SZW-gerelateerde zaken. De Inspectie SZW heeft één centraal meldpunt waar ook wettelijk verplichte meldingen digitaal binnenkomen. De Inspectie maakt daarnaast afspraken met werkgevers- en werknemersorganisaties over het afgeven van signalen indien zij onderbetaling en/of illegale arbeid vermoeden. Afhankelijk van de aard en ernst van een signaal of klacht, controleert de Inspectie de situatie direct, neemt ze de verkregen informatie mee voor toekomstige controles of geeft ze de melding door aan andere inspectiediensten. Meldingen, signalen en klachten gebruikt de Inspectie ook om trends te signaleren. Deze informatie kan leiden tot een andere capaciteitsinzet en aanpak.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- ongevallen met een meldplicht en klachten over overtredingen van de arbeidsomstandighedenwet van werknemers onderzoeken. De Inspectie zet in op een selectievere aanpak (bijvoorbeeld: als geen causaal verband is vastgesteld tussen ongeval en overtreding, dan geen onderzoeksrapportage);
- selectief controles instellen bij signalen van illegale arbeid en ernstige onderbetaling;
- toezicht uitoefenen op basis van verplichte meldingen waaronder die van asbest, biologische agentia en duikarbeid.

3.3.2 Onderzoek op grond van verzoeken om ontheffing of vergunning

De Inspectie handelt verzoeken af tot ontheffing voor permanente nachtarbeid, kinderarbeid, het werken met vluchtige organische stoffen, het gebruik van bijzondere liften of het niet hebben van een Nederlands deskundigheidsbewijs kraanmachinisten.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- alle bij het centraal meldpunt van de Inspectie SZW binnengekomen digitale ontheffing- en vergunningsverzoeken afhandelen.

3.3.3 Onderzoek op verzoek van de bewindslieden

Bewindspersonen kunnen de Inspectie SZW vragen specifiek onderzoek te doen vanuit hun verantwoordelijkheid voor het functioneren van het stelsel.

In 2013 zal de Inspectie SZW op verzoek van de bewindslieden onderzoek uitvoeren naar:

- naleving van het gemeentelijk armoedebeleid bij het hanteren door gemeenten van de 110%-norm van het minimumloon;
- de wijze waarop gemeenten omgaan met de tijdelijke ontheffing van de sollicitatie- en arbeidsplicht;
- maatschappelijke participatie van kinderen: onderzoek naar de verordeningplicht van gemeenten gericht op de maatschappelijke participatie van kinderen;
- nog nader te specificeren onderwerpen die voortvloeien uit het op te stellen referentiekader over de implementatie van het dienstverleningsconcept 'Redesign UWV';
- de beveiliging van Suwinet.
- Verder zal de Inspectie met prioriteit de malafide asbestsaneerders aanpakken.

3.3.4 Opsporingsonderzoek op verzoek van derden

Gefinancierd door en in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) beheert de directie Opsporing een meldingsloket voor fraude met persoonsgebonden budgetten en voert opsporingsonderzoeken uit naar misbruik van deze budgetten. PGB-fraude gaat nagenoeg altijd samen met (georganiseerde) uitkeringsfraude.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- het meldingsloket voor opsporingszaken op het gebied van persoonsgebonden budgetten beheren;
- zorgdragen voor de informatie-uitwisseling tussen het meldingsloket en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa);
- minimaal zes opsporingszaken uitvoeren met als hoofdbestanddeel PGB-fraude;
- signaleren op basis van de kennis uit opsporingsonderzoeken waarmee het toezicht kan worden verbeterd en wet- en regelgeving aangescherpt;
- meewerken aan handhaving- en uitvoeringstoetsen op nieuwe wetgeving.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de opsporingstaak op het gebied van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA-regeling) bij de Inspectie SZW neergelegd.

3.3.5 Analyseondersteuning aan gemeenten

De Inspectie SZW levert expertise om uitkeringsfraude in een vroeg stadium te voorkomen of tegen te gaan. Gemeenten kunnen gebruik maken van digitale ondersteuning en analyseondersteuning van de Inspectie. De Inspectie SZW heeft daarnaast onderzoek- en analysecapaciteit beschikbaar om op verzoek risicoprofielen en bestandskoppelingen te maken.

3.4 Toezicht functioneren arbeidsmarkt

De Inspectie SZW bestrijdt verdringing op de arbeidsmarkt en oneerlijke concurrentie door illegale arbeid en onderbetaling aan te pakken. Bij alle inspecties gericht op de naleving van Wav, WML en Waadi besteedt zij specifiek aandacht aan buitenlandse zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). De Inspectie en sociale verzekeringsinstellingen zijn in alle sectoren alert op constructies die werkgevers opzetten om verplichtingen te ontlopen. Deze constructies kunnen zowel betrekking hebben op oneigenlijke koop/koopovereenkomsten in de land- en tuinbouw, schijn zzp-schap in diverse sectoren of constructies met vennootschappen onder firma met buitenlandse (schijn)vennoten. De feitelijke situatie bepaalt of iemand daadwerkelijk zzp'er is of dat er sprake is van schijn-zzp-schap. Daarnaast controleert de Inspectie SZW op notoire overtreders, op identiteitsfraude en op notificatie². In de sectoren waar veel uitzendwerk voorkomt, controleert de Inspectie op het naleven van de registratieplicht van uitzendbureaus bij de Kamer van Koophandel.

De Inspectie maakt onderscheid tussen bedrijfstakgerichte sectoren en overstijgende thema's. De inspecties vinden plaats in landelijke of regionale inspectieprojecten en met een landelijk dekkend netwerk van interventieteams. In bedrijfstakken waar werkgevers de Wav, WML en Waadi meer dan gemiddeld overtreden, wil de Inspectie de naleving verbeteren. Het toezicht vindt risicogericht plaats. Daardoor kan de focus op bedrijfstakken en segmenten daarbinnen van jaar tot jaar verschuiven. Ook binnen de geselecteerde segmenten controleert de Inspectie SZW op bedrijven met een hogere kans op overtredingen. Thema's doorsnijden de sectoren. De aanpak van het toezicht op de WML wordt verder vereenvoudigd en er wordt gericht geïnspecteerd op basis van een analyse waar de kans op niet-naleving het grootst is en waar misstanden en notoire overtreders verwacht worden. Dat kan leiden tot minder zaken maar een hoger handhavingpercentage.

In de *interventieteams* werken gemeenten, Belastingdienst, Inspectie SZW (toezicht Wav en WML en analyse-ondersteuning), UWV, SVB, Raad van Hoofddoelcommissarissen en Openbaar Ministerie samen. De teams richten zich op bepaalde branches of op stedelijke problematiek. De kracht van de teams is gelegen in de brede aanpak: een frauderende organisatie wordt tegelijkertijd vanuit verschillende invalshoeken aangepakt. De interventieteamprojecten leveren geld op door fiscale naheffingen en boetes, teruggevorderde en beëindigde uitkeringen en bestuurlijke boetes wegens illegale tewerkstelling en onderbetaling. Programmering van interventieteamprojecten vindt plaats in de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI), waarin alle participanten zijn vertegenwoordigd en waarin de Inspectie haar prioriteiten zal inbrengen. Op basis van inhoudelijke keuzes voor 2013 kiest de Inspectie voor een bepaalde aanpak. Daarbij bekijkt zij of de inzet van een Interventieteam effectief is en voldoende bijdraagt aan het bereiken van haar doelen. De Inspectie SZW geeft leiding aan de interventieteams in de schoonmaak, het Champignons Interventieteam en het interventieteam Aanpak Malafide Uitzendbureaus.

² Werkgevers uit het buitenland die een dienst komen verrichten met buitenlands personeel hoeven geen tewerkstellingsvergunning aan te vragen bij UWV WERKbedrijf. De melding welk personeel de dienst zal verrichten, volstaat. Daardoor kan vooraf geen toetsing plaatsvinden op onder meer de aanwezigheid van prioriteitgenietend aanbod, beloning en huisvesting. De Inspectie SZW controleert of het feitelijk ook gaat om het verrichten van een dienst of om de levering van arbeidskrachten. Als dit laatste het geval is, krijgt de werkgever een boeterapport voor het ontbreken van de benodigde tewerkstellingsvergunningen.

3.4.1 Sectoren

A Bouw

In de bouw varieert de behoefte aan gespecialiseerde vakbekwaamheid en ongeschoolde arbeid afhankelijk van de fasen in het bouwproces. Ook schommelingen in de productie en weersomstandigheden beïnvloeden de behoefte aan arbeidskrachten. Veelvoorkomende ongeschoolde, zware en piekarbeid zijn risico-indicatoren voor illegale arbeid en onderbetaling. Op een bouwplaats zijn tegelijkertijd verschillende bedrijven en vaak ook onderaannemers bij de uitvoering betrokken. Deze situatie kan leiden tot ondoorzichtige ketens. De Inspectie controleert tijdens juist die bouwfases waarin de kans op illegale arbeid het grootst is. 'Koppelbazen' voorzien in flexibele inzet van personeel op piekmomenten en richten zich vooral op stratenmakers, grondwerkers en ijzervlechters. Overtredingen komen vooral voor in de burgerlijke en utiliteitsbouw.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op illegale arbeid en onderbetaling en arbeidsuitbuiting signaleren;
- bij grote infrastructurele projecten vooraf voorlichting geven aan opdrachtgevers, samenwerken met de Belastingdienst en administratieve controles instellen, zo nodig gevolgd door werkplekcontroles;
- overleggen met werkgevers- en werknemersorganisaties die meldingen verstrekken.

B Land- en tuinbouw

In de sector is sprake van piekbelasting, zwaar, vuil en ongeschoold werk. Tewerkstellingsvergunningen zijn alleen te verkrijgen in bijzondere gevallen. Hierdoor is de druk op de personeelsvoorziening opgevoerd. Dit vergroot het risico op illegale arbeid doordat de werkgever werknemers in dienst neemt of inleent voor wie een tewerkstellingsvergunning nodig is, dan wel via een buitenlandse dienstverlener die ten onrechte notificeert. Daarnaast vormen onderbetaling en het gebruikmaken van niet-geregistreerde uitzendbureaus risico's. De land- en tuinbouw is regiogebonden en vraagt om een specifieke gebied- en risicogerichte aanpak. De focus zal liggen op die segmenten van de land- en tuinbouw waar veel piekarbeid plaatsvindt zoals de aarbeien- en aspergeteel en bij bedrijven waar genotificeerd is.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op illegale arbeid, onderbetaling en arbeidsuitbuiting signaleren;
- samenwerken met brancheorganisatie Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland gericht op verbetering van de naleving;
- de activiteiten die plaatsvonden in het kader van het Westland Interventieteam (WIT) onderbrengen bij de reguliere activiteiten van de Inspectie SZW. Dit is een gevolg van de opheffing van het WIT. In de nieuwe situatie zal de Inspectie blijven samenwerken.

B1 Champignons Interventieteam

Het team gaat door met de operationele activiteiten in de verschillende (sub-) segmenten. Bijzondere aandacht blijft voor de ondernemingen die werk door (buitenlandse) derden laten uitvoeren en daarbij constructies gebruiken om de wettelijke bepalingen te ontduiken.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- via het interventieteam gericht controles uitvoeren in deze sector;
- overleggen met gemeenten en met Fair Produce Nederland, de stichting die verantwoordelijk is voor het keurmerk dat wordt toegepast in de champignonsector. Sociale partners en ondernemers nemen deel aan dit overleg;
- verder vormgeven aan effectmeting op dit onderwerp.

C Schoonmaak

In de schoonmaakbranche zijn vaak aannemers en onderaannemers actief. Omdat in de ketens van (onder) aanneming het verantwoordelijkheidsgevoel trapsgewijs afneemt, ontstaat een risico op regelovertreding. De werkplek is bij het bedrijf dat het schoonmaakbedrijf heeft ingehuurd. Om die reden voert de Inspectie vaak eerst administratieve controles uit en pas in tweede instantie werkplekcontroles. Veel van de werkzaamheden in deze sector vinden plaats in de avond en het weekend. Sleutelpanden – waarbij schoonmakers zelf met een sleutel binnenkomen buiten kantooruren – kennen een hoog risico op overtredingen. In de glasbewassing is de inzet van Bulgaarse pseudo-zzp'ers een veelvoorkomend fenomeen. Voor een aantal deelgebieden zijn Interventieteams actief.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op illegale arbeid en onderbetaling in de schoonmaak van gebouwen en arbeidsuitbuiting signaleren;
- vol inzetten op de samenwerking met andere partners. Naar verwachting zal dit weer plaatsvinden door de inzet van interventieteams; de LSI bepaalt uiteindelijk de themakeuze voor interventieteams voor 2013.

D Uitzendbureaus

De aandacht van de Inspectie gaat primair uit naar de niet-gecertificeerde intermediairs. Om de malafide uitzendbureaus te detecteren voert de Inspectie SZW een risicoanalyse uit op basis van haar eigen gegevens en die van de Belastingdienst. Risico's op inzet van malafide uitzendbureaus zitten vooral bij productiebedrijven en industriële bedrijven met veel handmatig, laaggeschoold werk. Behalve illegale arbeid en onderbetaling stuit de Inspectie in deze sector ook op misstanden in de huisvestingsfeer.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- administratief onderzoek instellen bij uitzendbureaus die volgens de risicoanalyse vermoedelijk malafide zijn of op basis van een melding, eventueel gevolgd door een werkplekcontrole bij inleners;
- werkplekcontroles verrichten bij inleenbedrijven waar de kans op samenwerking met malafide uitzendbureaus groot is. Als hiervan sprake blijkt: een controle uitvoeren bij het uitzendbureau;
- namen van overtreders doorgeven aan de Stichting Naleving CAO voor uitzendkrachten (SNCU) en Stichting Normering Arbeid (SNA), die vervolgens ook maatregelen kunnen nemen;
- controleren op naleving van de registratieplicht.

E. Scheepsbouw

In de scheeps(-af)bouw en scheepsreparatie worden schepen deels afgebouwd door buitenlandse ondernemingen. Deze ondernemingen maken gebruik van de notificatieregeling en vragen dus geen tewerkstellingsvergunningen aan voor de eigen werknemers. De Inspectie onderzoekt of er sprake is van echte dienstverlening of van een verkapte vorm van het ter beschikking stellen van arbeidskrachten.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- een analyse maken van deze problematiek;
- waar nodig deze bedrijven inspecteren en aanpakken.

D1 Het Interventieteam Aanpak Malafide Uitzendbureaus

Naast de reguliere activiteiten van de Inspectie op het terrein van uitzendbureaus loopt sinds begin 2012 het programma Aanpak Malafide Uitzendbureaus (AMU). De minister wil het aantal malafide uitzendbureaus fors terugdringen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- op basis van een risicoanalyse de meest malafide uitzendbureaus (top 100) uit de branche opsporen, onderzoeken en vervolgen. Waar mogelijk het wederrechtelijk verkregen voordeel ontnemen;
- ervaring opdoen met nieuwe methodieken die de effectiviteit van handhaving/opsporing kunnen vergroten;
- in kaart brengen of en welke aanvullende maatregelen er nodig zijn om het net rond malafide uitzendbureaus verder te sluiten;
- in kaart brengen of en welke aanvullende maatregelen nodig zijn die de effectiviteit van de handhaving en opsporing kunnen versterken;
- beter inzicht krijgen (kwalitatief en kwantitatief) in de malafiditeit in de uitzendbranche voor onderzoek, aanvullende analyse en effectmeting;
- beleid en onderzoek voeden met data en kennis op basis van acties en onderzoeken;
- inzetten op versterking van de samenwerking met relevante stakeholders³.

E Detailhandel

Segmenten binnen de detailhandel waar relatief veel overtredingen plaatsvinden zijn bakkers en slaggers, textielreiniging en uiterlijke verzorging (kappers, nagelstudio's en massagesalons).

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op illegale arbeid en onderbetaling op de specifieke hoog risico-segmenten;
- communicatiemiddelen inzetten om de sector beter te informeren en samenwerking zoeken met de brancheorganisaties.

F Horeca

De risico's liggen primair bij illegale arbeid en onderbetaling in specifieke segmenten van deze sector.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op illegale arbeid en onderbetaling en arbeidsuitbuiting signaleren in specifieke segmenten van de branche;
- samenwerken met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) om risico-informatie uit te wisselen en inspectiedruk op elkaar af te stemmen;
- communicatiemiddelen inzetten om de sector beter te informeren en samenwerking zoeken met brancheorganisaties;
- onderzoeken hoe zij de problematiek effectief kan aanpakken in door risico-analyse bepaalde segmenten van de horeca.

³ Zoals ABU, NBBU, SNA, SNCU, OM, gemeenten, UWV, politie en andere departementen.

3.4.2 Overstijgende thema's

A Aanpak misbruik studentenregeling

Studenten van buiten de EU en uit Bulgarije en Roemenië mogen in Nederland alleen werken met een tewerkstellingsvergunning. De Inspectie stuit op basis van bestandskoppelingen van IND, UWV en Inspectie SZW op studenten voor wie geen tewerkstellingsvergunning is afgegeven. Daarnaast komt zij ook bij reguliere controles studenten tegen voor wie de werkgever niet over een tewerkstellingsvergunning beschikt en studenten die meer werken dan wettelijk is toegestaan. Bevindingen kunnen leiden tot signalen over georganiseerde fraude met de studentenregeling die in aanmerking kan komen voor strafrechtelijke afdoening.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- controles verrichten bij werkgevers waar studenten vermoedelijk illegaal werken, afgaand op de gekoppelde gegevens van IND en UWV;
- persoonsgegevens doorgeven aan de IND bij geconstateerde illegale arbeid van studenten (de IND stelt vervolgonderzoek in);
- voorlichting geven aan koepels in het hoger onderwijs en bij individuele scholen als daar aanleiding toe is.

B Aanpak misbruik kennismigranten

De kennismigrantenregeling is bedoeld om hooggekwalficeerde kenniswerkers van buiten de Europese Unie (EU) toe te laten tot de Nederlandse arbeidsmarkt. De regeling is relatief gevoelig voor misbruik waardoor men onterecht toegang krijgt tot de Nederlandse arbeidsmarkt. In de handhaving van de regeling werken de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Inspectie SZW samen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- controles verrichten bij werkgevers waar deze kennismigranten werken, als de IND reden ziet voor nader onderzoek;
- resultaten van deze en reguliere inspecties terugleggen bij IND voor vervolgonderzoek als mogelijk misbruik van de regeling is gesignaleerd.

3.5 Toezicht gezond en veilig werken

De inzet van de Inspectie SZW op arbeidsomstandigheden is gericht op gezond en veilig werken. Daartoe zet de Inspectie in op vermindering van blootstelling aan veiligheid- en gezondheidsrisico's. Het toezicht vindt risicogericht plaats in (segmenten van) bedrijfstakken waar de arbeidsuitval hoger en naleving van wet- en regelgeving slechter is. In bouw, gezondheidszorg, transport en logistiek en onderwijs wil de Inspectie duurzame inzetbaarheid van oudere werknemers bevorderen door specifieke aandacht voor preventie en samenwerking.

Grote sectoren met veel arboproblematiek en meerdere oorzaken van niet-naleven lenen zich voor een 'brede aanpak'. Dit is een meerjarig programma met een doelgerichte inzet van verschillende instrumenten en interventies. Het omvat zowel inspectie als algemene en maatwerkvoorlichting. Ook overleg en afstemming met sectororganisaties en andere toezichthouders behoren tot de aanpak. Sectoren waar niet-willers domineren en kleinere, minder complexe sectoren lenen zich beter voor een 'smalle aanpak'. Daar volstaat een enkelvoudige, inspectiegerichte aanpak. Een *themagerichte* aanpak is niet gericht op een bedrijfstak, maar op een specifiek probleem, op fenomenen die door de gehele arbeidsmarkt heen spelen. Tot slot houdt de Inspectie toezicht op certificerende instellingen.

3.5.1 Sectoren met een brede aanpak

A1 Burger- en utiliteitsbouw, afbouw, onderhoud en installatie

De Inspectie richt zich in de bouw op fysieke belasting, gevaarlijke stoffen en valgevaar. Dat draagt direct bij aan duurzame inzetbaarheid van de oudere werknemers op de bouwplaats. Door de inzet van communicatie en samenwerking met sociale partners wil de Inspectie ook effect bereiken bij niet geïnspecteerde bedrijven. In de komende jaren gaat de Inspectie na hoe arbodiensten en arbo-deskundigen bedrijven beter kunnen ondersteunen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- insteken op beïnvloeding van de rol van opdrachtgever en ontwerper ('verticale kolom') bij arbozorg. Hen laten investeren in preventie in alle fasen van het bouwwerk (van ontwerp, gebruik tot sloop);
- de inspecties richten op vooral fysieke belasting, valgevaar en kwartsstof;
- de aandacht voor arbozorg richten op bedrijven waar veel ongevallen plaatsvinden;
- samenwerken met sociale partners;
- de samenwerking met gemeenten versterken.

A2 Grond-, weg- en waterbouw

De Inspectie richt zich op fysieke belasting en gevaarlijke stoffen (verontreinigde grond). Via communicatie en samenwerking met sociale partners richt de Inspectie SZW zich op de duurzame inzetbaarheid van de oudere werknemers. Doel van de aanpak is minder (dodelijke) ongevallen en een proactieve opstelling van opdrachtgevers bij de beheersing van deze risico's.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- de verantwoordelijkheid van opdrachtgevers benadrukken via inspecties gericht op hun wettelijke verplichtingen;
- de aanpak van fysieke belasting richten op vijf beroepen: de stratenmaker, de baanwerker, de heier, de kabel- en buizenlegger en de stenenzetter;
- zich richten op het voorkomen van blootstelling aan toxische stoffen en asbest bij werkzaamheden in de grond;
- de samenwerking voortzetten met brancheorganisaties, voorlopende bedrijven en kennisinstituten.

B Asbestverwijdering: gezond en veilig werken

De Inspectie richt zich op malafide saneerders. Daarnaast richt zij zich op gecertificeerde bedrijven om de naleving van wet- en regelgeving te verbeteren. Verder wil de Inspectie werknemers die in aanraking kunnen komen met asbeststof en asbestvezels bewuster maken van de gevaren. Hiertoe voert een asbest-inspectieteam controles uit. Daarnaast communiceert de Inspectie gericht. Zij werkt samen met de Inspectie Leefomgeving en Transport, het Openbaar Ministerie, de milieupolitie, provincies en gemeenten, sociale partners en certificerende en keurende instellingen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- het bewust en structureel verwijderen van asbest door niet-gecertificeerde malafide (sloop)bedrijven aanpakken. Hiertoe werkt de Inspectie samen met andere inspectie- en opsporingsdiensten;
- op basis van selectiecriteria gericht inspecties uitvoeren bij een deel van de circa 40.000 meldingen van asbestsanering;
- de samenwerking met ketenpartners verder intensiveren om de effectiviteit van de aanpak te vergroten;
- gericht communiceren met risicosectoren zoals scheepsonderhoud en installatiebedrijven.

C Metaalverwerkende industrie

De Inspectie richt zich hoofdzakelijk op machineveiligheid, veilig werken met arbeidsmiddelen en gevaarlijke stoffen en op de aanpak van de achterliggende oorzaken van deze risico's door de werkgever. In bepaalde segmenten richt de Inspectie zich op specifieke veiligheidsrisico's zoals besloten ruimtes bij de scheepsbouw, stoomexplosiegevaar bij vloeibaar metaal en werken op hoogte. Specifieke doelgroepen (jongeren onder 25 jaar en de nieuwkomers) krijgen extra aandacht. Een speerpunt is het versterken van de inzet 'vijf*beter': een branche-initiatief gericht op gratis hulp aan bedrijven bij het uitvoeren van arbocatalogi.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- aandacht besteden aan veilig gedrag en cultuur op de werkvloer ('Veilig Vakmanschap'). Bij controles systematisch aandacht besteden aan RI&E, voorlichting, onderricht en toezicht. Specifieke aandacht is gericht op jongeren in leerwerksituaties;
- een 'serious game' machineveiligheid ontwikkelen voor de doelgroep jongere werknemers en, samen met het beroeps onderwijs en sociale partners in de metaalsector, een landelijke pr-campagne voeren om deze game te promoten; en zo veilig vakmanschap gericht onder de aandacht te brengen;
- zich in de transportmiddelenindustrie en de scheepsbouw richten op het verhogen van de naleving van de risico's machineveiligheid, lasrook/stoffen, valgevaar en werken in besloten ruimten;
- herinspecties uitvoeren bij bedrijven in de assemblage van machines en apparaten en bij oppervlaktebehandelingsbedrijven.

D Gezondheidszorg

De Inspectie richt zich op de psychosociale arbeidsbelasting (PSA), fysieke belasting, biologische agentia en brandveiligheid. PSA betekent in de zorg: werkdruk en werkstress, agressie en geweld en werktijden. Een belangrijk aandachtspunt is duurzame inzetbaarheid. De Inspectie werkt samen met IGZ en andere inspectiediensten, het ministerie van VWS, werkgevers en werknemersorganisaties.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- op psychosociale arbeidsbelasting inspecteren;
- in de kinderopvang inspecteren op biologische agentia, fysieke belasting en brandveiligheid;
- op arbeidstijden controleren bij arts-assistenten;
- communiceren over de risico's en werknemers en werkgevers aansporen om meer hun eigen verantwoordelijkheid te nemen;
- sociale partners activeren om branchegerichte activiteiten te ontwikkelen die bijdragen aan een betere beheersing van de risico's.

E Aardolie, chemie, farmacie, kunststof en rubber

De Inspectie richt zich op gevaarlijke stoffen, nanodeeltjes, explosie-, verstikkings- en vergiftigingsgevaar en machineveiligheid. Daarnaast richt zij zich op procesveiligheid en onderhoudsstops waarbij zich veel risico's tegelijk voordoen. De Inspectie integreert het toezicht op 'gewone' arbeidsomstandigheden met het toezicht op grote-risicobedrijven. De aanpak bestaat vooral uit controleren, aangevuld met voorlichting, stimulering, samenwerking en preventie.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecties uitvoeren gericht op het beheersen van het arbeidsrisico kankerwekkende en andere gevaarlijke stoffen;
- communicatiemiddelen inzetten om het bewustzijn te vergroten dat werken met gevaarlijke stoffen risico's met zich meebrengt;
- het risico nanodeeltjes integreren in de 'zelfinspectietool gevaarlijke stoffen';
- het gebruik van deze zelfinspectietool stimuleren om het verantwoord omgaan met gevaarlijke stoffen door chemiebedrijven en relevante brancheorganisaties te bevorderen;
- zich richten op machineveiligheid.

F Transport & logistiek

De Inspectie richt zich op fysieke belasting, psychosociale arbeidsbelasting en gevaarlijke stoffen (zoals schadelijke dieselgassen en schadelijke gassen bij het openen en betreden van zeecontainers). Hiernaast richt de Inspectie zich op bedrijven die ontplofbare, brandbare of toxische stof opslaan, gebruiken of vormen. De aanpak helpt de duurzame inzetbaarheid van werknemers te verhogen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op de systematische aanpak om werknemers veilig te laten werken en fysieke belasting tegen te gaan met hulpmiddelen in de havens, bij het vervoer over de weg en de diensten voor vervoer;
- selectief inspecties verrichten bij het werken met gegaste zeecontainers;
- inspelen op initiatieven van sociale partners om zelf de veiligheid en gezondheid van werknemers te vergroten;
- het veiligheidsbewustzijn bij werknemers en leerlingen in het beroepsonderwijs verhogen.

3.5.2 Sectoren met een smalle aanpak

A Afval en recycling

De Inspectie richt zich vooral op segmenten in de afvalsector waar sprake is van hoge arborisico's in combinatie met slechte naleving van wet- en regelgeving. Doelstelling is geïnspecteerde bedrijven die zich niet aan de wet houden binnen drie jaar tot naleving ervan te brengen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecties uitvoeren bij rioleringsbedrijven;
- inspecteren op overtreders in afvalinzameling en afvalverwerking (verbrandingsinstallaties).

B Onderwijs

De Inspectie focust op veiligheid in praktijklokalen in het middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs. Het betreft doorloop en afronding van een project uit 2012.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op veiligheid in praktijklokalen;
- overtreders aanpakken en verantwoordelijken in schoolbesturen betrekken.

C Hout, timmer, meubel en bouwmaterialen

De Inspectie richt zich vooral op de primaire houtbewerking, vervaardiging van meubels en overige houten goederen en groothandel in hout- en plaatmateriaal, betonmortel(product)industrie en keramische procesindustrie. Specifieke doelgroep zijn jongeren in leerwerkbedrijven die kwetsbaarder zijn. Doelstelling is geïnspecteerde bedrijven die zich niet aan de wet houden, binnen drie jaar tot naleving ervan te brengen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecties uitvoeren;
- aansturen op een grotere rol van sociale partners;
- expertise van de Inspectie inzetten op voorlichtingsbijeenkomsten.

D Voedings- en genotmiddelenindustrie

Binnen deze sector richt de Inspectie zich op de vleessector, bakkerij- en zoetwarenssector en bijbehorende groothandels. Doelstelling is naleving van de Arbowet te verhogen en sociale partners aan te zetten tot zelfwerkzaamheid.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- een blijvende inspectiedruk handhaven in de vleessector;
- inspecties uitvoeren in de bakkerij- en zoetwarenssector gericht op overtreders;
- bij sociale partners aansturen op een grotere rol in de naleving;
- expertise van de Inspectie inzetten in het beroepsonderwijs.

E Land- en tuinbouw

Binnen de landbouw ligt de focus op de teelt van paddenstoelen en de glastuinbouwsector (groente en sierteelt). In deze sectoren treft de Inspectie ernstige arborisico's en gebrekkig naleefgedrag aan in combinatie met doelbewust overtreden om te besparen. Het aantal letselgevallen moet omlaag, kinderen en jeugdigen mogen geen risicovolle werkzaamheden verrichten en meer ondernemers moeten de arboregels naleven.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecties uitvoeren in de paddenstoelenteelt.

F Overheidsdiensten

De Inspectie SZW richt zich op onderdelen van het openbaar bestuur die 'in het veld' werken, zoals politie, brandweer, gemeentelijke sociale diensten en justitiële inrichtingen. Belangrijkste risico's zijn psychosociale arbeidsbelasting, arbeidstijden, gevaarlijke stoffen, biologische agentia en fysieke belasting. De Inspectie richt zich vooral op het voorkomen van agressie en geweld bij organisaties waar dit eerder een probleem bleek.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecties uitvoeren met betrekking tot agressie en geweld bij woningcorporaties en gerechtsdeurwaarders;
- inspecteren op PSA en arbeidstijden bij overtreders bij politie en justitiële inrichtingen.

G Mobiliteit

De meest risicovolle subsectoren in deze sector zijn die van service, herstel en onderhoud van motorvoertuigen. De Inspectie pakt niet-willende bedrijven aan zodat zij uiteindelijk hun arbeidsomstandigheden op orde brengen. Daarnaast besteedt de Inspectie aandacht aan ontploffingsgevaar bij het oppompen van banden en aan het stimuleren van het gebruik van bandenkooien.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecteren op niet-nalevers in de subsector banden- en wielbedrijven.

3.5.3 Overstijgende thema's

A Grote-risicobedrijven (algemeen)

Per grote-risicobedrijf (bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 1999, Brzo '99) voert de Inspectie SZW een meerjarig inspectieprogramma uit. Dat doet zij op basis van het landelijk vastgesteld toezichtmodel. Daarnaast pakt de Inspectie grote-risicobedrijven stevig aan als zij herhaaldelijk niet voldoen aan de Brzo-verplichtingen. De Inspectie onderzoekt zware ongevallen bij grote-risicobedrijven en participeert in opsporingsonderzoeken onder leiding van het Openbaar Ministerie.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspecties uitvoeren bij grote-risicobedrijven met nadruk op explosieveilige omgeving, drukapparatuur met toxische stoffen, en veiligheidscultuur;
- toetsen of het bedrijf het risico op brand en explosie juist beoordeelt in het kader van een explosieveilige omgeving;
- controleren op veiligheidsmaatregelen bij drukapparatuur die niet onder een keuringsregime valt en waar bij onveilig gebruik toxische stoffen kunnen vrijkomen;
- de bevindingen op het thema veiligheidscultuur bespreken en in verband brengen met geconstateerde tekortkomingen en de kwaliteit van de beheersing van majeure risico's.

B Grote-risicobedrijven (project Tankopslag)

Het project Tankopslag richt zich op bedrijven die actief zijn in de opslag van gevaarlijke chemicaliën.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- samen met andere toezichthouders en met name de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond tankopslag-bedrijven gaan inspecteren. Selectiecriteria zijn: de status van het onderhoudsmanagementsysteem, de leeftijd van de tanks (met name ouder dan 15 jaar), het soort tank (met name de non-dedicated tanks), de omvang (groter dan 150 m³), de reputatie en veiligheidscultuur van het bedrijf, het karakter van de opgeslagen stoffen (corrosiebevorderende eigenschappen, giftigheid, explosiviteit en brandgevaarlijkheid).
- De inspecties zullen systeemgericht zijn maar vinden onaangekondigd plaats en bevatten zowel fysieke controles als bestudering van de onderhoudsmanagementsystemen.

C Gevaarlijke stoffen

Minimaal 50 procent van de bedrijven geeft onvoldoende invulling aan veilig en gezond werken met gevaarlijke stoffen. Het themaprogramma heeft primair tot doel om het arbeidsrisico van werken met gevaarlijke stoffen op de kaart te zetten bij werkgevers en werknemers. Zo moeten zij zich bewuster worden van het belang van veilig en gezond werken. Hiertoe zijn instrumenten ontwikkeld die inspecteurs hanteren bij hun controles. De voornaamste instrumenten zijn gericht op het eenvoudig en toegankelijk maken van de complexe wetgeving via een digitale zelfinspectietool en het vormgeven van het toezicht op gevaarlijke stoffen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- bij complexe bedrijven met veel gevaarlijke stoffen inspecties uitvoeren op de beoordeling en beheersing van blootstelling aan gevaarlijke stoffen, het verrichten van metingen, het bepalen van gezondheids-effecten en grenswaarden en het vaststellen van de juiste beschermingsmaatregelen;
- voorlichting en informatie verstrekken over het toezicht op stoffen en de interpretatie van de wetgeving met betrekking tot gevaarlijke stoffen;
- het toezicht op gevaarlijke stoffen concretiseren in de verschillende sectoraanpakken;
- instrumenten ontwikkelen die de wetgeving beter toegankelijk maken;
- inspecties verrichten in het kader van REACH.

D Arbozorg

De Inspectie SZW gaat de komende jaren meer nadruk leggen op de organisatorische en systeemverplichtingen van de Arbeidsomstandighedenwet omdat de ontwikkeling van het nalevingsniveau stukt. Ondernemingen komen te vaak pas in actie als de Inspectie is langs geweest.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- aandacht besteden aan het arbozorgsysteem in diverse projecten op een wijze die aansluit op de specifieke problematiek in de sector en de aard van het bedrijf.

E Kernenergiewet

Blootstelling aan ioniserende straling kan leiden tot kanker. De Inspectie richt zich op het verbeteren van de stralingsveiligheid en de stralingsdeskundigheid binnen bedrijven en instellingen. Zo wil zij het risico op ongelukken met stralingsbronnen en de blootstelling aan straling beperken. De Inspectie SZW concentreert zich op sectoren waar werknemers een hoge reguliere blootstelling hebben, er veel ontwikkelingen in (nieuwe) toepassingen zijn, 'sterke bronnen' worden gebruikt, relatief veel incidenten voorkomen en weinig stralingsdeskundigheid in huis is.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- inspectieprojecten uitvoeren in de bagger- en zandwinningindustrie, bij bedrijven die niet-destructief onderzoek doen, in de gezondheidszorg (medische therapie en medische keuringen), bij bedrijven die te maken hebben met natuurlijke bronnen van ioniserende straling en in nucleaire bedrijven;
- artikelen schrijven over 'best practices' in vakbladen en samen met het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) voorlichting geven over het nieuwe Besluit stralingsbescherming;
- samenwerken met andere inspectiediensten en partijen die invloed hebben op het relevante veld.

F Markttoezicht

De Inspectie SZW houdt toezicht op de volgende productgroepen: drukapparatuur, drukvaten in eenvoudige vorm, containers, explosieveilig materieel, liften en daarnaast op machines en persoonlijke beschermingsmiddelen voor professioneel gebruik. Het doel is te verhinderen dat producten met ernstige veiligheidsrisico's op de Europese markt komen en voorts het goed functioneren van de Europese interne markt. Daartoe controleert de Inspectie SZW risicogericht op specifieke doelgroepen (fabrikanten, importeurs en handelaren) en vindt ook toezicht plaats naar aanleiding van ongevallen, klachten en meldingen. Hierbij kunnen ook certificerende of keurende instellingen worden aangesproken.

In 2013 gaat de Inspectie SZW:

- gebruikte producten controleren die van buiten de Europa op de markt worden gebracht via de tweedehands markt en veilingen;
- specifieke producten controleren, waaronder hefbruggen en hoogwerkers;
- controle op buitengrenzen intensiveren in samenwerking met NVWA en douane;
- via grensoverschrijdende projecten intensiever samenwerken met andere lidstaten.

3.5.4 Toezicht op certificerende instellingen

SZW gebruikt voor een aantal risicovolle werkzaamheden en beroepen wettelijke certificering. Commerciële organisaties met een publieke taak verzorgen de keuring en certificering. De Inspectie SZW houdt toezicht op deze instellingen in samenwerking met de Raad voor Accreditatie.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- onderzoek uitvoeren naar aanleiding van ongevallen en signalen die duiden op ernstige tekortkomingen van gecertificeerde activiteiten;
- onderzoek naar jaarverantwoordingen uitvoeren;
- risicogerichte onderzoeken doen binnen de werkvelden drukapparatuur en arbodiensten;
- risicogerichte onderzoeken uitvoeren binnen het werkveld asbest. Het onderzoek richt zich op de wijze waarop certificerende instellingen omgaan met de aangescherpte sanctiebepalingen. Binnen dit onderzoek is er ook aandacht voor de toepassing van het informatieprotocol dat de Inspectie met de certificerende instellingen heeft afgesloten;
- risicogericht onderzoek uitvoeren naar liftkeuringen mede op verzoek van de Tweede Kamer. Daarbij zal de Inspectie ook een oordeel geven over de onafhankelijkheid van individuele liftkeuringen. De Inspectie SZW bekijkt of de certificerende instellingen de aangekondigde maatregelen om hun onafhankelijkheid te waarborgen op een juiste manier hebben uitgevoerd.

3.6 Toezicht re-integratie en inkomensbescherming

A Uitkeringsfraude

Frauderen met sociale uitkeringen wekt verontwaardiging in de samenleving en tast het financieel en maatschappelijk draagvlak voor sociale voorzieningen aan. Daarom geeft het ministerie prioriteit aan de aanpak van uitkeringsfraude.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- rapporteren over preventie van uitkeringsfraude en, daarmee verbonden, de integratie van handhaving in de dienstverlening van de uitvoering.

B Wijziging uitkeringsvoorwaarden

De Inspectie onderzoekt de bijdrage van de uitvoering aan de implementatie, werking en resultaten van de gewijzigde uitkeringsvoorwaarden van de WWB. Deze zijn in 2012 ingevoerd als gevolg van de wijziging van de bijstand.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- een programmarapportage uitbrengen over de vraag hoe de uitvoering invulling heeft gegeven aan de werking van gewijzigde voorwaarden;
- een onderzoek uitvoeren naar de verordeningsplicht voor gemeenten met betrekking tot maatschappelijke participatie van kinderen.

C Redesign UWW en digitalisering dienstverlening

Het re-integratiebudget is vanaf 2012 niet meer beschikbaar voor WW-gerechtigden en het budget voor bemiddeling is gehalveerd. Mede daarom vindt een verandering plaats in de dienstverlening aan werkzoekenden door UWW. Aanvraag van een uitkering en bemiddeling gaan primair langs digitale weg plaatsvinden. Het percentage face to face contacten zal sterk afnemen. Het programma Redesign heeft ook raakvlakken met gemeenten omdat de dienstverlening van UWW (op de Werkpleinen) wijzigt.

Het risico bij deze veranderingen is dat uitkeringsgerechtigden niet in staat zijn gebruik te maken van digitale dienstverlening. Ook is het de vraag hoe burgers en bedrijven dit alles ervaren en in hoeverre de ICT-systemen voldoen aan de vragen van deze gebruikers en in hoeverre de systemen voldoende veilig en stabiel zijn. Voor de Inspectie SZW leidt dit tot de programmering van de hieronder genoemde activiteiten.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- samen met UWV en de SZW-beleidsdirectie een referentiekader opstellen om de implementatie van het dienstverleningsconcept Redesign te monitoren en zo mogelijk te programmeren. Van dit referentiekader zal ook het gemeentelijk domein deel gaan uitmaken;
- onderzoek doen naar specifieke (nog nader te bepalen) onderwerpen die uit het referentiekader voortvloeien.

D Regierol gemeenten in het regionale arbeidsmarktbeleid

Voor een goede aansluiting tussen vraag en aanbod krijgt het regionale arbeidsmarktbeleid een cruciale rol. Gemeenten krijgen daarin nog explicieter dan voorheen de regierol. De invulling van deze rol is bepalend voor goede samenwerking met werkgevers en een goed functionerende arbeidsmarkt.

Eind 2012 zal de Inspectie een rapportage uitbrengen over de wijze waarop gemeenten de regie nemen. Het tot stand brengen van regionaal arbeidsmarktbeleid zal echter de komende jaren verder beslag moeten krijgen. Dit proces doorloopt verschillende fasen, waardoor sommige aspecten pas in een later stadium onderwerp van onderzoek kunnen zijn.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- rapporteren over de gevolgen voor de klant: wat merkt de klant in de praktijk van de beoogde samenwerking en veranderingen? Directe effecten zijn mogelijk nog niet waarneembaar, maar gezocht zal worden naar een concrete meerwaarde, die verder gaat dan het voeren van overleg en afstemming. De klant kan zowel werkgever als werknemer zijn. Omdat het onderzoek naar dit onderwerp meer jaren zal doorlopen, kan de focus eerst meer op de werkgever of werknemer worden gelegd.

E Samenwerking en dienstverlening aan specifieke doelgroepen

Het in 2011 gesloten bestuursakkoord zet in op decentralisatie van verschillende taken, niet alleen op het terrein van werk en inkomen, maar ook op aanpalende beleidsterreinen zoals de jeugdzorg en de begeleiding AWBZ. Belangrijke motivatie daarbij is de integrale rol die de gemeente daarbij kan spelen vanwege de brede verantwoordelijkheid op verschillende beleidsterreinen. In 2012 rondt de Inspectie SZW het tweede onderzoek naar samenwerking tussen professionals met de zorgsector af. Het onderzoek geeft een landelijk beeld van de samenwerking gericht op cliënten met psychische problemen.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- de samenwerking met andere sectoren onderzoeken ten behoeve van de dienstverlening aan specifieke doelgroepen zoals jeugdigen, wajongers, schoolverlaters, langdurig werkloze oudere werknemers of personen met een taalachterstand. De centrale vraag is of de dienstverlening en samenwerking voor deze doelgroepen effectief is, en daarmee bijdraagt aan het doeltreffend functioneren van het sociaal zekerheidstelsel.

F Informatieprocessen

In 2010 heeft het programma Informatieprocessen een meerjarenprogramma voor het toezicht opgesteld voor de periode 2010-2013. In 2013 is een overkoepelende programmarapportage *De burger en werkgever bediend* voorzien.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- een metastudie uitvoeren op basis van de eerder uitgebrachte en nog uit te brengen programmarapportages en (externe) onderzoeken op het terrein van het programma Informatieprocessen;
- onderzoek verrichten naar aanleiding van de programmarapportage WWB/WIJ naar de beveiliging van het Suwinet. Daarbij wordt een representatief beeld gegeven van de mate waarin de gemeenten voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de beveiliging van informatie die wordt uitgewisseld binnen het Suwinet.

G Ontheffing van de arbeidsplicht en re-integratieverplichting

Personen met bijstand kunnen in individuele gevallen tijdelijk ontheven worden van de arbeidsplicht en re-integratieverplichting. Hoewel het aantal personen met een ontheffing is gedaald, zijn er nog circa 87.000 mensen in de WWB ontheven van arbeidsplicht.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

rapporteren over de gemeentelijke uitvoeringspraktijk van het handhaven en ontheffen van de arbeidsplicht en re-integratieverplichting. De rapportage biedt inzicht in de wijze waarop de wetgeving zich verhoudt tot een uitvoeringspraktijk waarin werk en eigen verantwoordelijkheden centraal staan, met als doel de arbeidsparticipatie te optimaliseren.

H Uitstroom werklozen met grote afstand van de arbeidsmarkt

Door de bezuinigen, economische recessie en de overgang naar meer digitale dienstverlening bestaat het risico dat werklozen met grote afstand tot de arbeidsmarkt meer uit beeld raken en langdurig zonder werk blijven.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- rapporteren over de wijze waarop UWV en gemeenten werklozen met afstand tot de arbeidsmarkt stimuleren te gaan werken. Naast het uitvoeringsbeleid voor deze doelgroep en de implementatie daarvan op de werkvloer, komen ook de verantwoordelijkheid van de werklozen zelf en de behoeften van werkgevers aan de orde.

I Organisatie- en verantwoordingsgericht onderzoek

De Inspectie SZW voert ook een aantal taken uit op het gebied van organisatiegericht onderzoek, op grond van wettelijke taken en risicoanalyse.

In 2013 zal de Inspectie SZW onderzoek doen naar:

- de meerjarige aanvullende uitkering WWB, de incidentele aanvullende uitkering WWB en ernstige tekortkomingen;
- het veranderprogramma SVB-10, gericht op onder andere betere dienstverlening aan de burger, lagere uitvoeringskosten en het meer flexibel aansluiten op innovaties binnen de overheid;
- de verantwoordingen van de uitvoeringsinstanties en gemeenten binnen de relevante wetgeving;
- ontwikkelingen van de loonaangifteketen en polisadministratie.

3.7 Signalering, risicoanalyse en effectmeting

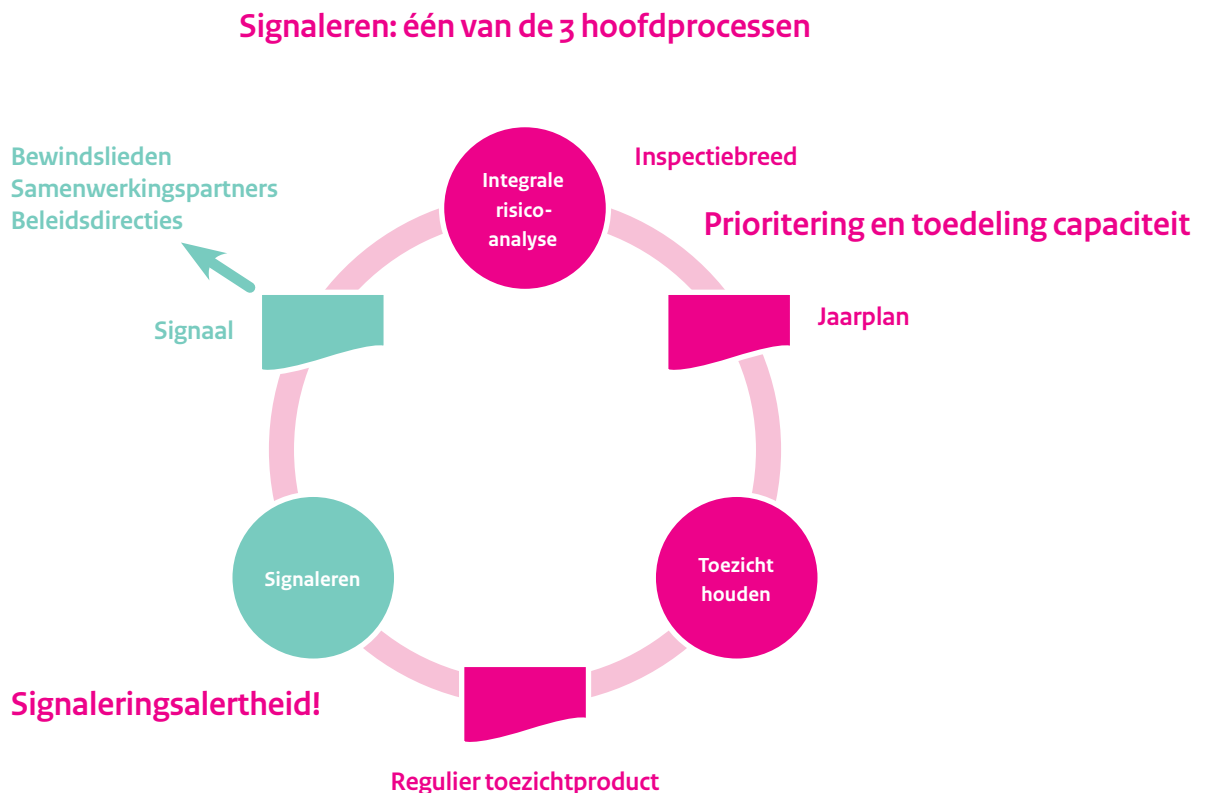
A Signalering

Via signalering investeert de Inspectie SZW in de ontwikkeling van 'voelsprietten' om nieuwe ontwikkelingen snel op te merken. Dat is noodzakelijk om een actueel beeld te houden waar de grootste risico's spelen. Tegelijkertijd kan de Inspectie stakeholders zoals beleidsmakers, politici, andere toezichthouders of uitvoerders wijzen op actuele onvoorziene risico's die zij kunnen aanpakken.

Signalering houdt ons zelf - en onze stakeholders - scherp en alert op de actualiteit. Het draagt ook bij aan het beeld bij derden van een alerte, slagvaardige, professionele en betrouwbare inspectie.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- het signaleringsproces uitbouwen;
- gedurende het jaar permanent signaleren, signalen afgeven en een 'goede landing' bij externe ontvangers en in de eigen organisatie bevorderen.

Toelichting op het figuur: een goede risicoanalyse en daarop gebaseerde keuze van prioriteiten wettigt de robuuste verwachting dat de Inspectie SZW de juiste zaken aanpakt. Toch is ook een risicoanalyse en het daarop gebaseerde jaarplan uiteindelijk een momentopname. De omgeving van de Inspectie is continu aan verandering onderhevig. Zonder een mechanisme om constant op relevante actualiteiten in te kunnen springen, bestaat toch de kans dat de Inspectie niet geheel meer de goede accenten legt. Om dat risico zo klein mogelijk te houden, hanteert de Inspectie het mechanisme van de signalering. Vanuit de reguliere toezichtonderzoeken en inspectie- en handhavingactiviteiten, vak- en bredere literatuur en permanente informatieanalyses, zijn de inspectie medewerkers alert op onverwachte gebeurtenissen en fenomenen. Deze onverwachte gebeurtenissen dragen tevens bij aan een permanente evaluatie van de risicoanalyse en programmering. De Inspectie zet stevig in op het volledig in de organisatie laten 'indalen' van deze signaalaldertheid.

B Risicoanalyse

De Inspectie SZW maakt een verdere stap in risicogestuurd werken. Zij brengt de wereld op haar terrein zodanig in kaart dat zij toezicht kan houden waar het echt nodig is. Inspecteurs richten zich specifiek op notoire overtreders en minder zelfredzame burgers en werknemers. Om dit te kunnen doen zijn ook gegevens van andere toezichthouders nodig. Samenwerkingsverbanden worden verstevigd en waar nodig aangegaan. De analyseondersteuning van multidisciplinaire interventieteams en wijkgerichte aanpakken zet de Inspectie onverkort voort.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- de methodieken voor risicoanalyse verder aanscherpen, in samenwerking met wetenschappelijke instituten en andere toezichthouders;
- deze methodieken toepassen om tot themaselectie te komen en inzicht te verkrijgen in de bijbehorende doelgroepen;
- risicomodellen verder ontwikkelen waarmee de bedrijven, instellingen en personen door de Inspectie kunnen worden getraceerd zodat de toezicht- en opsporingsactiviteiten daar plaatsvinden waar nodig;
- de informatiehuishouding die nodig is voor goede risicoanalyse grotendeels op orde hebben;
- bestaande en nieuwe multidisciplinaire interventieteams ondersteunen met gerichte risicoanalyses naar diverse vormen van fraude en onderbenutting van sociale zekerheid.

C Effectmeting

De Inspectie wil door goed toezicht te houden effect hebben op de buitenwereld. Het meten van effecten maakt inzichtelijk of dat lukt. Worden wetten beter nageleefd? Worden de arbeidsomstandigheden beter, is er minder sprake van verdringing en oneerlijke concurrentie op de arbeidsmarkt? Effectmeting maakt ook zichtbaar of de Inspectie de beschikbare middelen optimaal inzet: het laat zien wat wel en wat niet werkt. De Inspectie SZW bouwt samen met andere diensten in de Inspectieraad aan een 'gereedschapskist' met diverse toezichtinstrumenten. In deze tool zit de samengebalde opgebouwde kennis over onder welke voorwaarden deze instrumenten het meest effect sorteren.

In 2013 zal de Inspectie SZW:

- doorgaan met meerjarige proefprojecten om het effect te meten van de aanpak van malafide uitzendbureaus, van malafide asbestsaneerders en de effectmeting van het systeemtoezicht op grote-risicobedrijven. In 2013 zijn de analyses van de eerste metingen bekend;
- systematisch de effecten nagaan van de sectoraanpak gezond en veilig werken en inzet van de 'zelfinspectietools';
- verkregen kennis over effectmeting met partners in de Inspectieraad blijven uitwisselen om de effectiviteit van toezichtinstrumenten in kaart te brengen;
- gestructureerd effectmeting toepassen door na te gaan welke acties moeten voorvloeien uit programma-rapportages over het toezicht op re-integratie en inkomensvoorzieningen.
- Arbo in bedrijf: via een steekproef van alle arbeidsorganisaties brengt de Inspectie blootstelling aan risico's, de naleving en de aandacht voor arbozorg in beeld. Ze gebruikt de uitkomsten voor de periodiek uitgebrachte Arbobalans (geeft een beeld van de arbeidsomstandigheden in Nederland) en de evaluatie van de aanpak in de diverse sectoren.

3.8 Dit gaat de Inspectie SZW in 2013 niet meer doen

Voor een optimaal effect wil de Inspectie haar capaciteit verder concentreren. Daarnaast leidt de lopende taakstelling tot geleidelijke afname van capaciteit. Om deze redenen moet de Inspectie nadrukkelijk kiezen waar zij minder of helemaal geen inzet op kan plegen.

3.8.1 Toezicht functioneren arbeidsmarkt

De Inspectie gaat meer capaciteit inzetten op een aantal onderwerpen waar sprake is van een concentratie van notoire overtreders: het project Aanpak Malafide Uitzendbureaus en het Interventieteam Champignons. In een aantal sectoren vinden daarom geen actieve inspecties meer plaats: autobedrijven, transport, zorg en evenementen. In al deze sectoren (en ook daarbuiten) zal de Inspectie SZW wel meldingen in behandeling nemen en op grond daarvan controles inzetten. In de detailhandel en horeca richt de Inspectie zich op specifieke segmenten binnen deze sectoren.

3.8.2 Gezond en veilig werken

In 2012 is als gevolg van de taakstelling een meerjarige ontwikkeling ingezet naar selectiever omgaan met onderzoek naar klachten en ongevalmeldingen en het beperken van het aantal sectoren waar actief wordt opgetreden. In deze sectoren zijn 'lage' risico's geen aandachtspunt bij inspecties, tenzij sprake is van een ongeval. De inspecties specifiek gericht op de Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (ARIE) worden gestopt en meegenomen bij reguliere inspecties. De capaciteit die op de Arbomonitor wordt ingezet, wordt gehalveerd. Hierdoor verschijnt de rapportage niet meer jaarlijks maar tweejaarlijks (niet in 2013).

3.8.3 Opsporing

De boetes voor illegale tewerkstelling worden met de Wet aanscherping handhaving en sanctienering SZW aanzienlijk verhoogd. Daarnaast kan in het bestuursrecht gebruik gemaakt worden van de (preventieve) stillegging. Bovendien volgt net zolang hercontrole totdat de overtreding ophoudt te bestaan. Om die reden kan de prioriteit op opsporingsgebied deels worden verlegd van de aanpak van illegale tewerkstelling naar onder meer georganiseerde uitkeringsfraude (zie 3.2). Tevens geeft de Inspectie SZW binnen opsporing lage prioriteit aan misbruik van re-integratiesubsidies. Als uitvloeisel van de herijking die de Inspectie gaat uitvoeren, bekijkt de Inspectie in welke segmenten van de arbeidsmarkt de inzet van opsporing het toezicht kan versterken. Daarmee zal de huidige focus op horeca, land- en tuinbouw, bouw, schoonmaak en uitzendbureaus wijzigen.

3.8.4 Re-integratie en inkomensvoorzieningen

De Inspectie SZW oefent haar toezicht systeemgericht uit. Toezichtinzichten en -oordelen zijn gerelateerd aan het uitvoerend stelsel én aan de beleidsdoelen van werk en inkomen. De Inspectie SZW richt zich op het uitvoerend stelsel, niet op de afzonderlijke SUWI-zbo's of gemeenten in hun uitvoering van afzonderlijke wetten. In de huidige overgangssituatie ligt het zwaartepunt niet meer op recht- en doelmatigheid, maar op doeltreffendheid (de vraag in hoeverre de uitvoering bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen van de wetgever). Het specifieke toezicht op afzonderlijke uitvoeringsinstanties verdwijnt. Op één terrein zet deze terugtrekking van toezicht nog niet door: het risicogestuurde toezicht op bijzondere aspecten van de bedrijfsvoering vanwege de in de praktijk gesignaleerde grote risico's.

4 Formatie, producten, uitgaven en ontvangsten

4.1. Formatie en taakstelling

In hoofdstuk 1 is de hoofdstructuur van de Inspectie beschreven. Onder leiding van een IG-team verrichten twee directies (APS en I&I) inspectiebreed taken op het gebied van risicoanalyse, programmering, het project- en programmamanagement, signalering, effectmeting, beleidsondersteuning, communicatie, informatie-huishouding en staftaken. De vijf operationele directies voeren de primaire (uitvoerende) taken uit.

Als gevolg van de opgelegde taakstelling van het Kabinet in de periode 2012-2015 daalt de formatie in de komende jaren (2012-2015) met 160 fte's. Door de werkprocessen en organisatiestructuur efficiënter te organiseren wordt het effect op de operationele directies zoveel mogelijk beperkt. Door het opheffen van de Auditdienst van SZW zijn per 1 mei 2012 aan de Inspectie gerelateerde taken en medewerkers ondergebracht bij de Inspectie SZW. Als gevolg van de doorwerking van de taakstelling op deze 7 fte's vervalt per 1 januari 2013 1 fte. Door de inzet op het project Aanpak Malafide Uitzendbureaus krijgt de formatie er in 2013 7 tijdelijke fte's bij. De formatie bedraagt begin 2012 1179 fte's en zal per 1 januari 2013 verder zijn gedaald naar 1120.

Tabel 4.1 | personeelontwikkeling Inspectie SZW (per 1 januari)

Per 1 januari	2012	2013
Totaal personeelsformatie Inspectie SZW	1.179	1.120

4.2 Producten en effecten in 2013

De Inspectie voert een programma waarin haar producten in onderlinge samenhang bijdragen aan het behalen van het optimale maatschappelijke effect. De sturing van de organisatie is gericht op het tot stand brengen van deze producten. Deze producten kunnen diverse activiteiten omvatten zoals bedrijfsbezoeken, maar ook (preventieve) handhavingcommunicatie en interventies op sector (branche) niveau. Dit jaarplan is mede opgebouwd aan de hand van de producten die de Inspectie SZW met ingang van 2013 gaat maken.

De producten zijn ingedeeld in een viertal categorieën (productgroepen):

- *actieve handhaving*: hieronder vallen de producten waarvan de Inspectie optimaal effect verwacht op basis van risicoanalyse. Producten zijn sectoraanpak/sectorrapportages, thematische aanpak/thema-rapportages en rapportages grote-risicobedrijven. Onderliggende activiteiten zijn onder meer projectmatige bedrijfsinterventies, handhavingcommunicatie, opsporingsonderzoeken, onderzoeken grote-risicobedrijven;
- *reactieve handhaving*: hieronder vallen de producten die voortkomen uit activiteiten, die de Inspectie ontplooit naar aanleiding van klachten, ongevallen, meldingen en ontheffingsverzoeken. Producten zijn onder andere ongevals- en klachtenmeldingen en bevindingen over meldingen overtreding van de Wv/WML en Waadi. Onderliggende activiteiten zijn onder meer bedrijfsbezoeken, dossier- en opsporingsonderzoeken
- *signalen*: hieronder vallen de producten die de Inspectie SZW in haar rol als signalerende toezichthouder vervaardigt, maar ook de rapportages met geaggregeerde signalen over het niveau van naleving en ontwikkelingen die de Inspectie bij haar activiteiten opmerkt, al dan niet als effect van haar optreden. Producten zijn onder meer programmarapportages, monitorrapportages en incidentenrapportages grote-risicobedrijven. Activiteiten in deze categorie zijn met name projectmatige onderzoeken en analysewerkzaamheden.
- tot slot de *overkoepelende rapportages* zoals het jaarplan en het jaarverslag die de Inspectie SZW jaarlijks uitbrengt. In het jaarplan geeft zij inzicht in de onderscheiden risico's en geplande productie. In het jaarverslag legt de Inspectie haar bevindingen neer die zij in het verstrekte jaar heeft opgetekend over de uitvoering van de sociale zekerheid, gezond en veilig werk en een eerlijke en goed werkende arbeidsmarkt en de behaalde effecten.

Samengevat komt dit neer op de volgende geplande productie voor 2013, waarbij tevens de geplande aantallen voor 2012 zijn opgenomen.

Tabel 4.2 | productie Inspectie SZW

Directie	Producten	2012	2013
Arbeidsomstandigheden	Inspecties, ongeval- en klachtenonderzoeken	19.400	19.400
Arbeidsmarktfraude	Inspecties	8.350	8.350
Major Hazard Control	Inspecties en ongevalonderzoeken	590	590
Werk & Inkomen	Programmarapportages	8	8
	Overige producten	5	5
Opsporing	Onderzoeken	60	60
	Verdachten	125-150	125-150
	Vastgesteld nadeel	€ 25 miljoen	€ 25 miljoen

In de doelstelling 2013 zijn de gevolgen van de invoering van de Fraudewet per 1 januari 2013 nog niet meegenomen. Daarnaast kan de precieze uitwerking van het meerjarenplan van de Inspectie SZW voor 2013, bijvoorbeeld van de aanpak van notoire overtreders en misstanden, nog gevolgen hebben voor de productiedoelstellingen voor 2013.

Bijlage I bevat een korte beschrijving van de producten van de Inspectie SZW.

4.3 Uitgaven en ontvangsten

Het totale budget voor de Inspectie SZW is voor 2013 begroot op € 100,6 miljoen.*

Tabel 4.3. geeft een overzicht van het beschikbare budget voor de Inspectie.

Tabel 4.3 | Budget Inspectie SZW (bedragen x €1 miljoen)

Realisatie 2010	2011 realisatie	2012 prognose	2013 prognose
112,4	110,7	105,0	100,6*

* Dit is het budget exclusief ICT-budget en bijdrage uit handhavingprogramma 2013 omdat besluitvorming hierover in het vierde kwartaal van 2012 zal plaatsvinden. Wel zijn meegenomen de budgetten voor het project AMU (Aanpak Malafide Uitzendbureaus), het verzorgen van opsporingsonderzoeken PGB voor het ministerie van VWS en het budget voor de uitvoeringskosten Fraudewet die per 1 januari 2013 ingaat.

Administratieve boetes zijn een instrument bij de handhaving van de Arbowet, de Wet arbeid vreemdelingen, de Arbeidstijdenwet en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag.

Tabel 4.4 geeft de ontwikkeling van de som van opgelegde boetes per wet weer.

Met ingang van 2013 is sprake van een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op het aantal opgelegde boetes en de hoogte daarvan.

Dit betreft onder andere het van kracht worden van de nieuwe boetebepalingen van de Waadi die inleners verplicht te controleren of een uitzendbureau wel bij de Kamer van Koophandel is ingeschreven als uitzendbureau, een meer proactief matigingsbeleid, het verhogen van de boetebedragen (invoering fraudewet), een verminderde maar effectievere inzet op de WML, invulling van de taakstelling van het kabinet Rutte-Verhagen et cetera. Per saldo zal dit naar verwachting leiden tot aanzienlijke stijging van de som opgelegde boetes(**) De omvang van de stijging is echter onzeker. De raming 2013 is dan een grove inschatting.

Tabel 4.4 | Som opgelegde boetes per wet 2010-2013 (bedragen** x € 1 miljoen)

Wet	2010 realisatie	2011 realisatie ***	2012 prognose	2013 prognose
ARBO/ATW	8,4	7,7	7,3	11
WML	2,1	2,5	2,2	2,4
WAV	31,9	24,1	23,3	35
Waadi				4
Totaal	42,4	34,3	32,8	52,4

** Niet alle opgelegde boetes zullen geïnd kunnen worden. In de begroting SZW 2013 is in artikel 1 Arbeidsmarkt sprake van een inspanningverplichting om in 2013 € 37,755 miljoen (exclusief Waadi) te innen.

***bron Jaarverslag 2011 Inspectie SZW.

Bijlage I: Nieuw productportfolio

De Inspectie SZW heeft in de sturingsfilosofie het volgende opgenomen: “De Inspectie voert een programma waarin de leidinggevenden sturen op producten die in onderlinge samenhang bijdragen aan het behalen van het optimale maatschappelijke effect. Bij de sturing worden afspraken gemaakt over de producten die tot stand worden gebracht.” In de uitwerking van deze filosofie is begin 2012 een productportfolio uitgewerkt die als basis dient voor de programmering en daarmee ook voor dit Jaarplan 2013. In het vervolgtraject ‘resultaatgerichte sturing’ wordt de sturing op het totstandbrengen van deze producten en de gewenste eigenschappen van de producten verder uitgewerkt. Vanuit de gedachte ‘één inspectie, meer effect’ is gekozen voor integrale producten. De producten worden hieronder toegelicht, ingedeeld naar productgroep.

Productgroep Actieve handhaving

Binnen deze productgroep vallen alle actief geïnitieerde interventies van de Inspectie vanuit een risico-inschatting. Deze acties worden vanuit vooraf opgestelde programma’s en projecten aangestuurd.

1. Sectoraanpak

Per sector (bijvoorbeeld bouw, landbouw, chemie) kijkt de Inspectie welke risico’s zich voordoen op het beleidsterrein van SZW. Waar de kans op niet-naleving van wetten en regels hoog is en de nadelige effecten daarvan groot zijn, wordt een integrale aanpak voorbereid waarbij het totale instrumentarium van de Inspectie (voorlichting, handhavingscommunicatie, inzet van sancties, opsporing) afgewogen en op elkaar afgestemd wordt ingezet. De aanpak resulteert in een programma waarbinnen de verschillende directies projectmatig werken. Als product wordt er een sectorrapportage opgeleverd, waarin de Inspectie rapporteert over de naleving binnen een sector en over de ingezette interventies om de naleving te bevorderen en waarin restrisico’s worden benoemd.

2. Themagerichte aanpak

Waar risico’s zich niet zo makkelijk laten vangen binnen een sector maar zich meer thematisch openbaren, pakt de Inspectie deze risico’s themagericht aan. Ook hier wordt een integrale aanpak voorbereid waarbij het hele instrumentarium afgewogen kan worden ingezet. Thema’s zijn bijvoorbeeld aanpak van de asbestketen, uitbuiting en uitzendconstructies. Deze aanpak levert als product een themarapportage.

3. Aanpak Brzo

Binnen Nederland gelden extra Arbozorg verplichtingen voor bedrijven die vallen onder het regime van het Besluit risico’s zware ongevallen (Brzo). Dit zijn met name bedrijven in de procesindustrie waar zich ongevallen met een grote impact kunnen voordoen. De Inspectie beoordeelt de zorgsystemen en veiligheidsrapporten en treedt handhavend op waar bedrijven niet of onvoldoende aan de verplichtingen voldoen. Dit levert beoordelingsrapportages op en overkoepelend een *Rapportage op de staat van de risicovolle bedrijven onder het Brzo-regime*.

Productgroep Reactieve handhaving

Binnen deze productgroep vallen interventies die Inspectie initieert vanuit meldingen uit het veld. Op basis van deze meldingen onderzoekt de Inspectie of er sprake is van overtreding van wet- en regelgeving. Zo nodig worden bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke trajecten opgestart. Het kan onder het strafrechtelijke regime leiden tot het opstellen van processen-verbaal die worden overgedragen aan het OM (verdenking van strafbare feiten, onrechtmatig verkregen voordeel). De bestuursrechtelijke aanpak kan - afhankelijk van de aard van de overtreding - leiden tot inzet van instrumenten als boete, dwangsom, stillegging.

4. Ongevalsrapporten

Vanuit de Arbo-wet moeten alle ongevallen met dodelijke afloop of met ernstig letsel tot gevolg worden onderzocht. De meldingen komen binnen op het centrale meldpunt van de Inspectie SZW dat 24 uur per dag bereikbaar is. Indien de melding voldoet aan de criteria van onderzoek wordt dit onderzoek met hoge prioriteit opgestart. De rapportage is beschikbaar voor slachtoffer of nabestaanden. Er wordt ook een overkoepelende analyse gemaakt op ongevallen. Deze wordt gebruikt voor een analyserapportage (zie product 11, binnen de productgroep signalen), en dient ook als input voor de risicogerichte programmering in het meerjarenplan van de Inspectie.

5. Klachtenrapporten

Direct belanghebbenden (werknemers, werknemersorganisaties) kunnen al dan niet anoniem klachten over arbeidsomstandigheden bij het centrale meldpunt indienen.

Als de klacht na de intake aan de criteria voor onderzoek voldoet, wordt deze in nader onderzoek genomen door een inspecteur.

6. Rapportage bevindingen meldingen Wav/WML/WAADI

Meldingen of tips over mogelijke overtredingen van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (WAADI) worden geanalyseerd. Op basis van de analyse wordt bepaald of nader onderzoek volgt en onder welk regime dit gebeurt (strafrechtelijk of bestuursrechtelijk). Bij overtreding volgt handhaving volgens het gekozen regime. Het kan onder het strafrechtelijke regime leiden tot het opstellen van processen-verbaal die worden overgedragen aan het Openbaar Ministerie (verdenking van strafbare feiten, onrechtmatig verkregen voordeel). Bij de bestuursrechtelijke aanpak kan het leiden tot inzet van instrumenten als boete, dwangsom, stillegging.

7. Overige reactieve producten

Onder deze groep vallen onder meer producten als ontheffingen in het kader van het Liftbesluit en de Bestrijdingsmiddelenwet, rapportages over onderzoek bij aanvragen van het predikaat Koninklijk, onderzoeken in het kader van het markttoezicht op productveiligheid en CE-markering.

Productgroep Signalen

Binnen deze productgroep vallen rapportages die worden gemaakt om te signaleren. Deze signalen kunnen zich richten op risico's in de naleving van wetten of regels en welke achtergronden daarbij spelen. Deze risico's kunnen liggen in de handhaving of in de uitvoering van de regels. Daarnaast worden er monitoronderzoeken gedaan om de ontwikkelingen in de naleving of uitvoeringspraktijk te volgen.

8. Programmarapportages Werk en Inkomen

In deze rapportages worden de uitkomsten van de toezichtonderzoeken op een bepaald thema gepresenteerd. Daarin staat het functioneren van de uitvoeringspraktijk in het stelsel van werk en inkomen centraal, waarbij de Inspectie zich steeds de vraag stelt of dit handelen bijdraagt aan de kabinetsdoelstellingen op het terrein van werk en inkomen.

9. *Organisatiegericht onderzoek Werk en Inkomen*

In deze rapportages worden de uitkomsten van de toezichtonderzoeken gepresenteerd die zich specifiek richten op rechtmatigheid van de uitvoering van wetten op het terrein van Werk en Inkomen (W&I) door UWV, SVB en gemeenten. Onder de noemer 'organisatiegericht onderzoek' voert de inspectie taken uit om een oordeel te kunnen geven over de uitvoering door afzonderlijke uitvoeringsorganisaties en gemeenten (voorbeelden zijn verantwoordingsgerichte onderzoeken uitvoeringsinstanties en gemeenten, SVB-10 en Walvis).

10. *Monitorrapporten*

Monitorrapporten zijn uitkomsten van onderzoeken die de ontwikkeling in de werkveld van de inspectie in kaart brengen. Voorbeelden hiervan zijn het jaarlijkse monitoronderzoek naar de ontwikkeling van arbeidsomstandigheden. Uitkomsten hiervan worden gepresenteerd in het product Arbobalans van het ministerie van SZW.

11. *Analyserapportages*

De analyserapportages maken gebruik van de uitkomsten van inspecties en rapporteren trends/ signalen die daaruit zijn te destilleren. Voorbeelden zijn een overkoepelende rapportage over ongevallen/ klachten en de incidentenrapportage Brzo-bedrijven.

12. *Rapportage ad hoc onderzoeken W&I*

Afgezien van de geprogrammeerde onderzoeken op het gebied van werk en inkomen, kan vanuit de actualiteit door bewindslieden een beroep gedaan worden op de Inspectie om specifieke onderzoeken te doen.

13. *Rapportages ad hoc signalen*

De Inspectie vervult als toezichthouder naast een handhavende rol ook een rol als oor en oog van het ministerie omdat ze door aanwezigheid bij bedrijven en instellingen een beeld krijgt van de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving. Signalen van inspecteurs en onderzoekers over risico's die zich daar voordoen worden nader geanalyseerd. Ze kunnen tot signalen leiden die intern gebruikt worden voor beleidsontwikkeling maar soms ook extern naar de Tweede Kamer of de markt kunnen worden gecommuniceerd.

Productgroep Overkoepelende rapportage

14. *Meerjarenplan en Jaarplan*

In het meerjarenplan en jaarplan geeft de Inspectie SZW inzicht in de keuzes en prioriteiten die gesteld zijn in het uitvoeren van haar taak. Daarbij wordt ingegaan op ontwikkelingen in het taakveld en hoe de Inspectie daarop inspeelt.

15. *Jaarverslag*

In het jaarverslag verantwoordt de Inspectie zich over de uitvoering van het jaarplan en signaleert ze de belangrijke ontwikkelingen in de handavings- en uitvoeringspraktijk.

Lijst met gebruikte afkortingen

Arbowet	Arbeidsomstandighedenwet
AMU	programma Aanpak Malafide Uitzendbureaus
APS	directie Analyse, Programmering en Signalering
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
ELI	ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
I&I	directie Informatiehuishouding en Inspectieondersteuning
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
LSI	Landelijke Stuurgroep Interventieteam
NVWA	Nederlands Voedsel en Waren Autoriteit
OM	Openbaar Ministerie
PSA	psychosociale arbeidsbelasting
REACH	Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
SNA	Stichting Normering Arbeid
SNCU	Stichting Naleving CAO voor uitzendkrachten
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWW	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WBa	Wet Bestuurdersaansprakelijkheid
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WIT	Westland Interventieteam
WKa	Wet Ketenaansprakelijkheid
WML	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag
WWB	Wet Werk en Bijstand
Wwnv	Wet werken naar vermogen
ZZP	zelfstandige zonder personeel

De Inspectie SZW maakt deel uit van
het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Inspectie SZW
Postbus 820 | 3500 AV Utrecht
tel. 0800 51 51

www.inspectieszw.nl

